

De koeien worden sinds drie jaar in een 2 x 20 stands swing-over melkstal van Dairymaster gemolken.

Het oude staldeel stamt uit 1979, rechts is het nieuwe staldeel te zien.

Het nieuwe staldeel stamt uit 2008, links is het oude staldeel te zien. In de koppel lopen enkele zwartbonten, die desondanks een 100 procent MRIJ-bloedvoering hebben.

Ton Spierings looft probleemloze karakter van MRIJ-ras

‘Naar 10.000 kilo melk per koe willen we niet’

De familie Spierings uit Den Dungen (NB) werd via de ‘MRIJ-koe van het jaar’ onlangs in het zonnetje gezet. Ze blijken fervente voorstanders van het dubbeldoelras. Het quotumvrije tijdperk is dan ook geen reden om de melkproductie fors te willen verhogen. „Als je grote koppels koeien houdt, moet je geen trammelant hebben.”

Netjes gewassen en geschoren staat ze voor in de stal in een strobox. Over enkele dagen zal de bijna vijf jaar oude Marijke 48 (v. M.V. Mario) als MRIJ-koe van het jaar 2014 worden gehuldigd tijdens de studiedag van MRIJ Studievereniging Zuid. Ze werd onlangs in februari met 86 punten ingeschreven en

de derdekalkskoe realiseert gemiddeld over haar lijsten een lactatiewaarde van 115. Haar gemiddelde 305-dagenproductie over de drie lactaties bedraagt 7.580 kilo melk met 4,21 procent vet en 3,71 procent eiwit. Niet direct een productie die veel veehouders zal doen opkijken, maar Spierings is overtuigd van het

dubbeldoelras en peinst er niet over om Holsteins te gaan gebruiken.

Fries-Hollands

Er lopen weliswaar een paar zwartbonten in de koppel, maar die blijken op papier toch

een 100 procent MRIJ-bloedvoering te hebben. „Mijn vader bezocht in 1970 de markt in Den Bosch, waar hij wat vee wilde kopen. Maar hij had niet veel geld en kocht een paar Fries-Hollandse koeien die aan het eind van de dag waren overgebleven. De zwarte kleur is door de jaren heen altijd gebleven, al is er nooit een zwartbonte stier gebruikt”, vertelt de 55-jarige Ton Spierings. Ooit waren er een stuk of vijftien zwartbonten op het bedrijf, inmiddels loopt er nog maar een handvol. Zijn ouders boerden middenin het dorp Den Dungen, totdat Ton in 1979 op de huidige locatie startte, waar een ligboxenstal werd gebouwd. Deze stal werd in 2008 uitgebreid, waardoor er inmiddels 140 koeien gehuisvest kunnen worden. De stal is echter nog niet vol. Er zijn zo’n 110 koeien aan de melk – inclusief droge koeien lopen er 125 – waarmee het quotum van 808.000 kilo melk wordt volgemolken. „Onze doelstelling is 140 tot 150 stuks vee. Dan is de stal vol”, meldt zoon Gijs (28) nuchter.

Geen trammelant

Het rollend jaargemiddelde van de veestapel bedraagt 7.228 kilo melk met 4,31 procent vet en 3,75 procent eiwit. Het is de bedoeling om de productie te verhogen naar 8.000 kilo melk per koe met 3,80 à 3,90 procent eiwit. „Naar 10.000 kilo melk per koe willen we niet”, stelt Ton nadrukkelijk. Een opvallende uitspraak gezien de alom geaccepteerde visie dat het quotumvrije tijdperk een zo hoog mogelijke productie per koe of per ligbox vereist. „Als je grote koppels koeien houdt, dan moet je geen trammelant hebben. En dan past het MRIJ-ras dus goed, want dat zijn gezonde koeien, je hebt er geen omkijken naar.”

Ton Spierings wil niet alleen zijn veestapel raszuiver houden, maar is tevens van mening dat het MRIJ-ras van toegevoegde waarde is op Holstein-bedrijven. „De grote voordelen van het ras zijn het eiwit, de benen, de vruchtbaarheid en de voerefficiëntie, dus dat past uitstekend.” Daarnaast is het ras sterk en sober. „Vanwege de quotumoverschrijding, remmen we de productie door armer te voeren. De MRIJ kan daar prima mee omgaan.”

Andersom is volgens de veehouder overigens geen succes. „Ik heb ooit een beetje Holstein geprobeerd, maar de uiers werden er niet beter van.” Het enige minpuntje van zijn ras noemt Spierings het celgetal. „Dat ligt iets boven de 200 en dat is een beetje een MRIJ-probleem, de melksnelheid is wat hoger.”

Omzet en aanwas

Het sterke punt van het MRIJ-ras is uiteraard de post omzet en aanwas. „Een nuchter stierkalf levert 150 euro op, dat is 50 euro meer dan een Holstein. Maal zestig kalveren per jaar is toch een bonus van 3.000 euro”, redeneert de veehouder. „En verder gaat hier zelden een koe voor minder dan duizend euro van het erf. Laatst vertrok de dekstier voor 1.750 euro. Hij had dus eerst een hoop koeien en pinken drachtig gemaakt en daarna leverde hij ook nog goed geld op.”

Voor in de stal loopt nog een groep van acht stieren van inmiddels bijna anderhalf jaar oud. „Destijds was de nukprijs slecht, daarom hebben we ze aangehouden”, vertelt zoon Daan (19). „Het waren er eerst 23. Een aantal zijn inmiddels als dekstier vertrokken en de rest gaat vermoedelijk naar de slacht.” Gevaarlijk zijn ze volgens Daan niet. „Ik kan er gewoon bij in het hok en zat bij de ene stier op de rug om de rug van de andere te kunnen scheren. Wel moeten ze respect voor je hebben”, meent hij. Op de hekken die aan touwen boven de hokken hangen, staat stroom. „Zo kunnen ze elkaar niet voortdurend bespringen”, legt Gijs uit.

Eigen stieren

Spierings heeft nog geen stieren voor de KI gefokt, maar er is wel interesse. Enkele koeien er echter onlangs afgewezen omdat de bloedvoering te veelvoorkomend was en eentje omdat de index van de vader, Markus, niet hoog genoeg bleek. „Maar hij komt uit een goede koe, dus ik gebruik hem zelf wel”, glimlacht Ton. Hij heeft toch al veel vertrouwen in zijn eigen stieren, omdat de dochters het minstens zo goed doen als de dochters van KI-stieren. Wat bijvoorbeeld te denken van de moeder

van de ‘MRIJ-koe van het jaar’ Marijke 48. Deze Marijke 39 is een dochter van een eigen stier uit een moeder van Rex 114 en realiseert een gemiddelde lactatiewaarde van 141 over vier lactaties. Ze realiseert een gemiddelde 305-dagenproductie van 10.398 kilo melk met 3,75 procent vet en 3,65 procent eiwit en doet daarmee bepaald niet onder voor de gemiddelde Holstein. Wel is het zo dat ze in exterieur achterblijft getuige haar uierwaardering als vaars van slechts 74 punten. Desalniettemin wist haar dochter Marijke 48 tot een uierscore van 86 punten te komen.

Bewezen koeien

„Eigenlijk was het lange tijd zo dat de dochters van eigen stieren het beter deden dan dochters van KI-stieren. Maar de laatste jaren zijn de fokstieren wel beter geworden”, meent Ton. „De KI’s hebben het in het verleden een beetje laten liggen. MRIJ-boeren waren wat ouderwets en die zouden allemaal wel overgaan naar Holstein. Maar dat blijkt niet het geval en daardoor zijn de fokprogramma’s inmiddels vooruitgegaan.”

De veehouder houdt stieren aan van koeien met een laag celgetal en met goede uiers en benen. „Een nadeel van eigen stieren is dat je wel eens eentje hebt die zware kalveren ▶

De inmiddels 10,5 jaar oude Corrie 32 liep op 1 oktober 2011 mee in de finale van de Melkvee Magazine Koevierkiezing in Hoornaar.

Marijke 48 werd onlangs uitgeroepen tot 'MRIJ-koe van het jaar'. Ze realiseert een gemiddelde lactatiewaarde van 115 en een exterieur van 86 punten.

Anderhalf jaar geleden was de nukaprijs zo slecht, dat Spierings besloot de nuchtere stierkalveren aan te houden.

Dientje 65 is met haar bijna 20 jaar ouder dan Daan Spierings en weet zich nog altijd in de koppel te handhaven.

De kantooruimte biedt uitzicht op de melkstal (en het nieuwe staldeel).

geeft. We proberen daar door middel van een korte draagtijd (de in te zetten stier moet zelf niet lang gedragen zijn, red.) op te letten, maar dat geeft nog geen garanties", aldus Ton. Daarnaast zet hij alleen stieren in van koeien die in de stal al wat bewezen hebben. „De KI werkt net andersom.“

'Dat is een smalle'

„CRV hanteert het koude stiersysteem, oftewel 20.000 doses sperma en dan de kop eraf. Wij willen juist dat de KI-stieren blijven leven, zeker een topser als Marcello. Die is ook interessant voor Holstein-boeren", stelt Spierings. Zelf verkoopt hij ook dekstieren aan Holstein-boeren. De Brabander benadrukt alleen stiertjes te willen verkopen, die hij ook in zijn eigen koppel zou loslaten. Daarbij blijken de overwegend rode stieren – los van kwaliteit – beter verkoopbaar dan de witte. De eigen stieren dekken de pinken en op jaarbasis een twintig tot dertig koeien. De KI-stieren die worden gebruikt, komen van de CRV-stierenkaart en zijn stieren als Marcello, Rex 159, Koen en ook een oude stier als Duisenberg. Op de vaarzen gebruikt Spierings proefstieren en daarnaast wordt op een derde deel van de koeien Belgische Blauwe stieren gebruikt. De daaruit voortkomende kalveren leveren gemiddeld een 200 à 250 euro op. Gijs vertelt dat ze een enkele keer Kian – een Hol-

stein-stier met een kwart MRIJ-bloed – hebben gebruikt. „Bijvoorbeeld op een heel brede koe met een lage productie.“ „Maar de handelaar ziet het meteen, hè. 'Dat is een smalle', zegt-ie dan", verzucht zijn vader.

Dure liters

Dat het gebruik van Belgische Blauwe stieren zo hoog ligt, heeft te maken met het lage vervangingspercentage van 20 procent. „Als je uitgaat van 125 koeien, heb je op jaarbasis maar 25 nieuwe vaarzen nodig", redeneert Gijs. Daarnaast is er ook beperkt ruimte voor het jongvee, dat voor het grootste deel in dezelfde stal als de koeien wordt gehuisvest. Ton zegt een investering in een jongveestal niet rond te kunnen rekenen en verkoopt daarom jongvee op een leeftijd van een half jaar tot een jaar. Momenteel zijn er 76 stuks jongvee op het bedrijf aanwezig. Om de dieren lang mee te laten gaan, kiest Spierings er bewust voor om de vaarzen niet te jong te laten afkalven. „Door ze iets later te stieren, zijn ze bij het afkalven iets beter uitgedroefd", redeneert hij. De vaarzen kalven dan ook niet voor een leeftijd van twee jaar en twee maanden en starten de tweede lactatie ook bewust na ruim meer dan een jaar. „We laten vooral vaarzen lang doorlopen, omdat ze persistent zijn en later in de lactatie dure liters maken.“

Een voorbeeld van een koe die lang meegaat, is Dientje 65. Zowel haar vader als haar moedersvader waren eigen stieren en ze draagt een bloedvoering van 25 procent MRIJ, 25 procent Fries-Hollands, 25 procent Holstein en 25 procent onbekend (waarschijnlijk ook MRIJ). Ze wordt liefkozend 'oma' genoemd en wordt op 6 juni twintig jaar oud. „Van de kinderen mag de koe niet weg, ze is zelfs ouder dan onze zoon Daan", vertelt Ton. Weg hoeft oma ook nog niet, want ze weet zich nog gewoon in de koppel te handhaven. „Ze glipt tussen de andere koeien door en komt zo de melkstal binnen", beeld Ton uit. Dientje geeft nog 13 kilo melk per dag, is zelfs weer drachtig en moet in oktober voor de 15de keer kalven. Ze heeft tot dusver 115.533 kilo melk geproduceerd met 4,75 procent vet en 3,53 procent eiwit, goed voor 9.566 kilogram vet en eiwit. „Het zou mooi zijn als ze nog tientonner wordt", vindt Ton.

Oma

Oma valt niet op door een grijs haarkleed en weet zich op haar sterke benen nog soepel voort te bewegen. Haar uier verdient echter niet de schoonheidsprijs en werd als vaars met 76 punten gewaardeerd (78 punten totaal exterieur). In productie blinkt ze met een gemiddelde lactatiewaarde van 92 ook niet uit en daarom melkt Spierings maar één vrouwelijke

nakomeling, die het net als haar moeder gemiddeld doet. „Omdat ze geen topser was, is ze bijna altijd onder een Belgische Blauwe stier gekomen", klinkt het haast verontschuldigend. Een andere koe aan wie de leeftijd ook beslist niet is af te zien, is een oude bekende. De inmiddels 10,5 jaar oude Corrie 32 (Dalton x Manuel 142) liep in 2011 mee in de finale van de Melkvee Magazine Koeverkiezing in Hoornaar. Enkele weken daarvoor omschreven we haar als een kleine krachtpatser. 'De 1,37 meter grote MRIJ-koe is tijdens haar droogstand praktisch net zo breed als dat ze hoog is, maar haar prestaties liegen er niet om. Ze produceert stevast fors boven het bedrijfsgemiddelde met hoog eiwit en een laag celgetal. Zes inseminaties leidden al tot zes drachtigheden' en zo bleek in Hoornaar, zelfs tot zeven kalveren. Zowel als vaars, als slechts drie dagen voor de finale in Hoornaar, kalfde Corrie namelijk van een tweeling (ze had destijds één keer twee inseminaties nodig gehad om drachtig te worden). Corrie 32 is ondanks haar inmiddels gevorderde leeftijd nog altijd erg jeugdig. Ze produceerde tot dusver 61.609 kilo melk met 5,28 procent vet en 4,11 procent eiwit, goed voor een gemiddelde lactatiewaarde van 111. Ze wilde in de huidige lactatie slecht drachtig worden en is daardoor inmiddels bijna twee jaar aan de melk, maar moet in juni weer kalven. Tot drie jaar geleden werden de koeien in een

2 x 6 stands visgraat melkstal gemolken. „Maar mijn vader wilde er niet meer dan honderd koeien in melken", vertelt Daan en dus kwam er een 2 x 20 stands swing-over melkstal van Dairy-master. De melkstal kwam op de plaats van de voormalige machineloeds naast de oude stal, die in 2008 al naar achteren was verlengd om plaats te bieden aan het nieuwe staldeel. Melkrobots zijn nooit een optie geweest bij de keuze voor een nieuw melksysteem, meldt Daan. „Dat wilden we niet met het oog op weidgang, de koeien moeten gemakkelijk naar buiten kunnen. We hebben wel een carousel overwogen, maar dat is duur bouwen en je zit met de dode hoeken." Daan geeft aan dat er meestal met twee man gemolken wordt, omdat de melkstal eigenlijk te groot is om alleen in te melken.

Rantsoen

Al het krachtvoer dat de koeien krijgen, wordt in de melkstal op maat verstrekt. De koeien krijgen er maximaal 5 kilo brok per dag. Daarnaast krijgen de koeien een gemengd rantsoen bestaande uit 20 kilo graskuil, 20 kilo maïs, 5 kilo bierbostel en 1 kilo sojameel. Ook is er altijd hooi aan het voerhek beschikbaar. Spierings heeft 56 hectare grond in gebruik, waarvan 43 hectare in eigendom is. Van de 56 hectare wordt op 11 hectare maïs en op de rest gras geteeld. De veehouder doet ook aan

grondruil met omliggende tuinders en komt zo aan het restant van de maïs, naast dat hij er soms wat bij koopt. Tot 1 april krijgen de koeien vooral de latere snedes te vreten, om de eerste snede te kunnen voeren en daardoor harder te melken als het quotumtijdperk is afgesloten. Bij het aanbrenken van het nieuwe tijdperk rijst ook de vraag hoe de volgende generatie tegen de bedrijfsvoering aankijkt. Gijs zit met zijn vader in het bedrijf en Daan zit nog op school, maar heeft ook de ambitie om boer te worden. „Ze kunnen samen verder gaan of ze moeten zich opsplitsen, dat laat ik aan hen", aldus Ton.

Midsummer Dairy Show

Ook bij de keuze voor een koeienras laat Ton zijn zoons vrij, al wijst hij er nogmaals op dat het met MRIJ economisch goed boert. „Als de melkprijs enkele jaren geleden op 26 cent was gebleven, hadden wij geen probleem gehad." De zoons wekken overigens niet de indruk graag met een ander ras in zee te willen. Ze hadden het afgelopen jaar voor het eerst mee willen doen aan de Midsummer Dairy Show in het nabijgelegen Schijndel, maar voor het eerst was er geen MRIJ-rubriek. „In eerdere jaren was het er door omstandigheden niet van gekomen, maar nu hadden wij onze koeien wel willen laten zien", vertelt Daan niet zonder trots. ■

Links het nieuwe staldeel, in het midden de oude stal en rechts op de achtergrond het woonhuis van de familie Spierings.

Van links naar rechts Daan, Ton, Francien en Gijs Spierings.

Bedrijfsgegevens

Ton (55) en Francien (56) Spierings houden met hun zoons Gijs (28) en Daan (19) een 125-koppige MRIJ-veestapel in het Brabantse Den Dungen. Het rollend jaargemiddelde van de veestapel bedraagt 7.228 kilo melk met 4,31 procent vet en 3,75 procent eiwit. Veemanager van CRV laat weliswaar iets lagere gehalten zien, maar Spierings heeft meer vertrouwen in de uitslag van Friesland-Campina. De veehouder gebruikt Marcello, Rex 159 en Koen van de CRV-stierenkaart en daar-

naast proefstieren en eigen stieren. De koeien krijgen een gemengd rantsoen van graskuil, maïs, bierbostel en sojameel en daarnaast hooi aan het voerhek en krachtvoer in de melkstal. Bij het bedrijf hoort 56 hectare grond, waarvan 11 hectare maïs en de rest gras. Spierings doet het meeste landwerk zelf. Achter de boerderij ontspringt het nieuwe Maximakanaal uit de Zuid Willemsvaart, die daar is verbreed. Spierings heeft daardoor echter last

van kwelwater. Aan de andere kant van de dijk liep een sloot die dit water afvoerde, maar deze sloot is gedempt. De veehouder heeft 6 hectare aan het water liggen en heeft al twee jaar overlast. „In het eerste jaar hadden we er niet veel last van, maar het wordt steeds erger. Het grondwaterpeil is 1,60 meter hoger en daardoor staat het land onder water. Het gaat om 400 tot 500 kuub per etmaal, wat er door de dijk heen sijpelt." Een structurele oplossing is er nog niet gevonden.

